

Şabat Zachor **שבת זכור anul 5782]**

De-a lungul anului sunt câteva zile de Şabat speciale în care noi adăugăm la citirea din Tora un fragment special care compune Maftirul și căruia i se adaugă o Haftara specială în locul celei normale. Patru dintre aceste Şabat-uri sunt în luna Adar și se numesc Arba Paraşiot. A doua dintre ele este Paraşat Zachor și se citește de Şabatul dinaintea Purimului. Acest fragment adăugat este luat din pericopa Ki tețe, Deuteronom 25:17-19. Haftara este din 1Samuel cap. 15:2-34.

În paraşat Zachor scrie:

„Adu-ți aminte ce și-a făcut Amalec pe cale, când ați ieșit din Egipt, cum te-a întâmpinat pe cale și i-a lovit pe toți ai tăi care veneau anevoie din urmă, pe când tu erai istovit și obosit, și nu s-au temut de Elohim. Când Adonai Elohim al tău îți va da odihnă de toți dușmanii tăi dimprejur, în țara pe care Adonai Elohim al tău ți-o dă moștenire spre a o stăpâni, să ștergi amintirea lui Amalec de sub cer, să nu uiți” (Deuteronom 25:17-19).

În acest capitol apare porunca să ținem minte cea ce ne-a făcut Amalec pe drumul ieșirii din Egipt. Amalec reprezintă pe toți marii dușmani ai evreilor de-a lungul anilor. Și în haftara citim despre implementarea acestei porunci. Regele Saul a câștigat războiul contra Amalecilor, dar nu i-a omorât pe toți, nu a distrus prada luată și mai ales nu l-a omorât pe rege, Agag. Din această pricină el își va pierde tronul, adică dinastia, iar Şmuel îndeplinește porunca chiar cu mâinile lui.

De Purim, în cartea lui Ester, întâlnim din nou pe Amalec. În chipul lui Haman, care a plănuțit exterminarea evreilor și este un strănepot al regelui Agag. Așa putem înțelege de ce nu numai el a fost spânzurat, ci și toți fiii lui care nu erau amestecați în acest plan.

Care a fost păcatul lui Amalec?

În midraş avem multe povești și explicații la acest păcat. Marele comentator Ramban (Nahmanides, Spania sec. 13) rezumă în felul următor în comentariul lui la Exod 17:16: „Raționamentul pentru care Amalec a fost pedepsit mai mult decât oricare alt popor este că toate celelalte popoare 'Au auzit și s-au cutremurat ... atunci s-au înspăimântat căpeteniile Edomului, pe mai-marii Moabului îi va cuprinde tremur; s-au topit (de spaimă) toți locuitorii Canaanului' (Exod 15:14-15) – de frica de Dumnezeu de puterea și măreția lui. Pe când Amalec vine de departe ca un opozant Domnului și de aceea s-a spus despre el „... și nu s-a temut de Dumnezeu” (Deuteronom 25:18). Și încă ceva. El (Amalec) este strănepotul lui Esav/Esau așa că ne este rudă și se bagă unde nu-i fierbe oala”.

După terminarea războiului Domnul îi spune lui Moise: „Scrie această aducere-aminte în carte și pune în auzul lui Iosua că voi șterge cu desăvârșire amintirea lui Amalec și pe poporul lui prin ascuțitul sabiei. Atunci Moise a zidit un altar și i-a pus numele 'Domnul, steagul meu' și a spus: Mâna pe tronul Domnului, războiul lui Adonai cu Amalec este din neam în neam” (Exod 17:14-16).

Obligativitatea femeilor la Paraşat Zachor

Înțelepții sunt controversați în ceea ce privește felul de citire a acestui fragment. Printre întrebările care se pun în această dispută: dacă trebuie să ne amintim tot timpul de Amalec sau nu? Rambam (Maimonides) ne învață că porunca se referă la tot timpul, fiecare clipă. O a doua întrebare este dacă trebuie scoasă o carte (sul) aparte sau nu. S-a stabilit să citim dintr-o carte aparte. Încă o problemă este întrebarea dacă această mițva este *deorayta* דאורייתא (din Tora) sau *derabanan* דרבנן (de la înțelepți - Hazal). S-a stabilit că este de *deorayta* din Tora (de exemplu de către Șulhan Aruch), adică este cu mult mai severă și obligatorie.

Încă o problemă este dacă Zachor poate fi citit în particular sau nu? Dintr-o altă dispută în Talmud, înțelepții au dedus că citirea fragmentului trebuie făcută în public, adică în *minyan* (zece bărbați adulți).

Aici apare o altă problemă. Cartea „Hachinuch” ספר החינוך (Spania, sec. 13 explică cele 613 mițvot) din care noi învățăm între altele reguli de a face rugăciuni, ne spune „De citirea lui Zachor sunt obligați toți cei care trebuie să lupte”, adică bărbații. În contradicție cu această afirmație, mulți învățați susțin că și femeile sunt obligate atât la această mițva de a aminti pe Amalec cât și de a citi/auzi Zachor. În multe locuri femeile vin de acest Șabat la sinagogă fiindcă și ele sunt obligate să asculte în public.

La mulți, mai ales Așkenazim, se citea în mod special pentru femei. De obicei acest lucru se făcea după amiază, înainte de rugăciunea de Minha. Bineînțeles că această citire obligă prezența a zece bărbați, *minyan*.

Este important ca noi să ne amintim de Amalec fiindcă nu există un singur Amalec care vrea să distrugă poporul evreu, ci apare tot timpul câte unul nou care amenință și intenționează să nimicească poporul evreu. Să nu uităm, să ținem minte ca să nu fim surprinși și să ne putem apăra și salva.